

Šu 503 čís. 4 c. ř. s. opodstatněn, ale dovolací soud nemůže toho času ve věci rozhodnouti, protože mu chybí potřebná skutková zjištění. Bude tudíž na odvolacím soudu, by o všech v odvolání uplatněných důvodech, pokud nejsou nepřipustnými novotami a nejsou již tímto rozhodnutím odbyty, zejména o všech žalobci z důvodu nesprávného hodnocení průvodů napadených skutkových zjištěních prvního soudu se vyslovil, by po případě — bude-li míti pochybnosti o správnosti skutkových zjištění prvního soudu — po rozumu Šu 488 c. ř. s. se zachoval a pak znova rozhodl. Naproti tomu není opodstatněn dovolací důvod žalované podle Šu 503 čís. 4 c. ř. s., pokud jde o výklad Šu 1155 obč. zák., jak obsažen jest v rozsudku odvolacího soudu, že totiž žalobcům uvedeným pod II. příslušela by úplata také za práce nevykonané následkem okolnosti, jež se sběhla na straně zaměstnavatelově, jestliže dělník byl k práci ochoten. Dovolatelka vykládá nesprávně tento pojem v ten smysl, že žalobci se měli opět sami k práci hlásiti a že nestačí pouhá trpná připravenost. Jen pokud by dělník služby odepřel aneb na jeho straně vyskytly se překážky, aby opět služby konal, ztrácel by nárok na úplatu (Ehrenzweig, System II. Obligationenrecht). Stačí však, je-li jen k práci ochoten, k ní připraven, ale zaměstnavatel musí ho napřed ke smluveným pracím vyzvati (rozh. býv. nejv. soudu ze dne 2. srpna 1892 sb. Gl. U. 14.333). Věcí zaměstnavatelovou by bylo, by dokázal, že žalobci na jeho vyzvání práci odmítli, aneb pro vlastní překážky konati ji nemohli, což dle zjištění napadeného rozsudku nebylo ani tvrzeno ani prokázáno. Pokud konečně šlo o právní důvod žaloby ze zavinění podle Šu 1295 obč. zák., odbyl jej již případným způsobem odvolací soud, zjistiť, že žalovaná na vyzvání úřadu podala vysvětlení, z jaké příčiny zastavila provoz ve své továrně, že však ministerstvo sociální péče neuznalo to za důvod refundace, takže žalovaná učinila za daných okolností vše potřebné, aby dosáhla od státu náhrady za vyplacenou podporu nezaměstnaným dělníkům a nedopustila se zaviněného opomenutí, z něhož by mohly proti ní býti odvozovány žalobní nároky na náhradu škody. V tom směru došel tedy odvolací soud k témuž závěru jako soud první stolice a též dovolací soud tento názor sdílí.

Čís. 5491.

I záchvat mrtvice následkem rozčilení a přepjetí ve službě může býti »úrazem« ve smyslu služebního řádu úřednictva Čsl. bank.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1925, Rv I 1351/25.)

Žalobce byl dirigentem expositury žalované banky P. Byv v kanceláři raněn mrtvicí nemohl po delší dobu vykonávati službu, po té konal přechodně lehčí službu, avšak posléze stal se ke službě opět neschopným. Žalovaná banka, jež mezitím vstoupila do likvidace, dala žalobci výpověď ku dni 30. června 1924, odvolávajíc se na § 43 odstavec čtvrtý služebního řádu služebnictva Československých bank. Žalobce ohradil se proti výpovědi a přijal ji jen s výhradou nároku, který vznesl ve smyslu §u 21 odstavec třetí služebního řádu služebnictva Československých bank, totiž, že mu dosavadní požitky budou vypláceny až do úplné-

ného uzdravení. Žalovaná banka vyplatila žalobci služební požitky pouze do 30. června 1924. Žalobou domáhal se pak žalobce na žalované bance, by mu, počínajíc 1. červencem 1924, doplnila invalidní rentu, vyplácenou Pensijním ústavem československého peněžnictví, na plat, jenž mu byl posléze bankou vyplacen, a tvrdil v žalobě, že mrtvice rani-la ho z ohromného rozčilení, přepracování nervů, poněvadž rozšířily se zprávy o insolvenční banky a vkladatelé žádali bouřlivě své vklady zpět, že neštěstí toto stalo se mu zcela bez jeho viny při vykonávání služby v kanceláři žalované banky a to jen proto, že se stala likvidní, že tudíž běží o úraz, na něž vztahuje se ustanovení §u 21 odstavec třetí služ. řádu, že je proto banka povinna platiti mu dosavadní služné až do smrti, po případě do nabytí způsobilosti ke službě, pokud se týče doplniti mu invalidní rentu, kterou dostává od Pensijního úřadu Česko-slovenského peněžnictví, obchodu a živnosti v Praze. Procesní soud první stoli-ce žalobu zamítl. Důvody: Soud dospěl k názoru, že není tu nároku žalobou vymáhaného, který žalobce opírá o ustanovení §u 21 poslední odstavec služebního řádu úřednictva Československých bank. Tento § 21 jedná o platu úředníka v případě nemoc. V odstavci prvním jest ustanoveno, že, nemůže-li trvale ustanovený úředník vykonávati pro nemoc službu, obdrží po 12 měsících, prozatímně ustanovený po 6 měsících, pokud nemoc trvá, plné požitky, zmenšené o případný invalidní důchod. Trvá-li nemoc déle než rok u trvale ustanovených úředníků, pokud se týče půl léta u prozatímních, a není-li dle výsledku lékařské prohlídky naděje na úplné uzdravení do 6 (3) měsíců, může úředníku býti dána výpověď. Odstavec druhý §u 21 jedná o úmrtím kvartálu. Odstavec třetí, na něž se žalobce odvolává, zní takto: »Zvláštní přídavky v neštěstí. Utrpí-li úředník bez vlastního zavinění při vykonávání služby tělesný úraz, jenž byl bankou zaviněn, a stane se dle souhlasného dobrozdání dvou lékařů (ústavního a nemocenské pokladny, v případě neshody platí obdobně předpis §u 19) ke službě zcela neschopným, má nárok na všechny dosavadní požitky. Tyto požitky musí býti vypláceny až do jeho smrti, pokud se týče znovu-nabytí výdělečné způsobilosti, avšak po srážce částky, rovnající se invalidní rentě, jež mu dle zákonného pensijního nebo smluvního (úrazového) pojištění jest vyplácena. Prokáže-li se, že úředník zemřel následkem takového úrazu, doplní banka vdově a sirotkům zákonné pensijní nebo smluvní (úrazové) požitky, po případě vyměří jim výslužné ve výši $\frac{3}{4}$ požitků zemřelého. Tímto úrazem jest i oslepnutí bez vlastní viny nastalé.« Dle znění tohoto odstavce jest první podmínkou nároku tam stanoveného »tělesný úraz«. Soud je toho názoru, že slovu »úraz« nutro rozuměti ve smyslu všeobecně užívaném, že totiž úrazem jest porušení tělesné celistvosti, způsobené náhlým popudem vnějším a z vnějšku, na př. nárazem, střelou, popálením, pádem a pod. Za takovýto úraz nemožno však pokládati příhodu, sběhší se žalobci, totiž mrtvici, způsobenou krvácením do mozku, jak uvedeno jest v žalobě, neboť to jest projev nemoci, třebaš náhle vystoupivší, ale podmíněné stavem tělesným, který třebaš již delší dobu trvá, jest však skrytý, až pak pojednou projeví se náhlým ochuravěním. Že ono ustanovení má na mysli úraz tělesný v tom smyslu, jak soud je vykládá, patrno úsudkem z opaku z poslední věty dotyčného odstavce, kde úrazu tělesnému na roveň se klade

oslepnutí bez vlastní viny nastalé. Oslepnutí může totiž právě nastati bez vnějšího vlivu neb popudu a bez porušení zevnější kontinuity těla na oku neb v okolí jeho, z příčin vnitřních, jako jest na příklad ochrnutí nervu zrakového, porucha sítnice nebo čočky, zákal a pod., takže není tu tělesného »úrazu«, nýbrž choroba a takový případ pak tímto ustanovením výslovně je postaven na roveň úrazu. Z toho dlužno souditi, že jiná podobná onemocnění nebo choroby, krom oslepnutí, není možno podřaditi pod ustanovení §u 21 odstavec třetí, tedy také ne ochuravění mrtvicí, neboť nemožným jest rozšiřující výklad ustanovení. Ježto po názoru soudu chybí tu hlavní předpoklad nároku, totiž »tělesný úraz«, nemusel se soud pouštěti ani do rozboru dalších podmínek, zda-li je tu zavinění banky a zda nezavinil si je žalobce sám. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y. Rozhodnutí sporu spočívá v řešení otázky, zda ranění mrtvicí, jež žalobce u vykonávání služby u žalované banky stihlo a jehož následkem byla úplná neschopnost žalobce ku vykonávání služby, podřaditi lze pod pojem tělesného úrazu ve smyslu §u 21 poslední odstavec služebního řádu úřednictva čsl. bank. Odvolací soud připojuje se k názoru prvního soudu, že tuto otázku zodpověděti sluší způsobem záporným a shledává k správnému odůvodnění tohoto názoru v napadeném rozsudku dodati jen toto: Nevadí správnosti názoru toho, že cit. odstavec služebního řádu nadepsán jest: »Zvláštní přídavky v neštěstí« neboť z doslovu tohoto odstavce plyne, že není míněno každé neštěstí, nýbrž jen tělesný úraz úředníka a neblahé následky tohoto úrazu a mimo to jen ještě oslepnutí úředníka bez jeho vlastní viny nastalé. Toto vypočtení případů neštěstí jest taxativní a nelze řečené ustanovení rozšiřovati na jiné tělesné onemocnění, které úředníka může stihnouti ve službě. Jako tělesný úraz lze však označiti dle všeobecného užívání jazyka poruchu tělesné integrity, přivoděnou popudem bezprostředně z venčí na tělo člověka působícím, nikoliv však zejména události, které bezprostředně jen na duševní rovnováhu člověka působí a ve svých dalších důsledcích teprve následkem zvláštní jeho povahy tělesné jeho onemocnění vyvolají. O událost takovou jde zde u žalobce; dle vlastního přednesu octl se následkem bouřlivého útoku vkladatelů na filiálku žalované banky, jejíž dirigentem byl, v ohromném rozčilení a přepjetí nervů a následkem tohoto porušení duševního klidu teprve byl raněn mrtvicí. Jest samozřejmé, že k tomuto důsledku došlo jenom následkem zvláštní tělesné povahy žalobce, neboť není pravidlem, nýbrž vzácnou výjimkou, že k takovému důsledku duševního rozrušení při člověku i popudlivém dojde. První soud dospěl právem k úsudku, že mrtvicí, kterou žalobce byl raněn, nelze uznati za tělesný úraz ve smyslu posledního odstavce §u 21 služ. ř. nýbrž že se jeví býti jen onemocněním následkem zvláštní náklonnosti žalobce k onemocnění právě tohoto druhu.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by doplně řízení, znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Rozpor se spisy spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud vzal za základ svého rozsudku jako samozřejmé, že žalobce byl raněn mrtvicí

následkem zvláštní tělesné povahy a zvláštní náklonnosti k onemocnění tohoto druhu, ač tento skutkový předpoklad není ani nesporným ani nebyl prokázán. Než ze souvislosti příslušného odstavce napadeného rozsudku nutno dovoditi, že odvolací soud vyslovil tu jen závěr z notorické prý jinak skutečnosti, že k takovému důsledku duševního rozrušení (mrtvice) dochází i při člověku popudlivém jen ve zvláště výjimečných případech a že tedy — dle jeho přesvědčení — k témuž důsledku došlo i u žalobce jen vzhledem k jeho zvláštní tělesné povaze. Správnost tohoto úsudku odvolacího soudu dlužno však posuzovati jen s hlediska právního posouzení věci a není proto výtky rozporu se spisy odůvodněna. S právním posouzením věci odvolacím soudem nelze však v podstatě souhlasiti. Odvolací soud praví, že rozhodnutí sporu spočívá jen v řešení otázky, zda ranění mrtvicí, jež stihlo žalobce u vykonávání služby u žalované banky, a jehož následkem byla úplná neschopnost žalobcova k další službě, lze podřaditi pod pojem úrazu ve smyslu §u 21 poslední odstavec služ. řádu úřednictva Českosl. bank. Tomu by ovšem tak bylo jen tehdy, kdyby k otázce bylo odpověděti záporně, neboť pak by se nedostávalo jedné z podstatných náležitostí, podmiňujících nárok žalobcův na požitky ve smyslu citovaného ustanovení služebního řádu. Kdyby však bylo ranění mrtvicí vzhledem k okolnostem, případ provázejícím, pokládati za úraz ve smyslu §u 21 služ. řádu, bylo by nutno ještě dále uvažovati, zda žalovaná banka úraz tento skutečně zavinila. Odvolací soud vyslovuje právní názor, že pod pojem »úraz« spadá jen porucha tělesné integrity, přivoděná popudem bezprostředně zvenčí na tělo působícím, nikoli však událost, která působí jen na duševní rovnováhu člověka a ve svých dalších důsledcích teprve následkem jeho zvláštní povahy vyvolá jeho tělesné onemocnění. Z toho dovozuje, že u žalobce nejde o »úraz«, nýbrž jen o událost zmíněného právě druhu, poněvadž žalobce dle svého vlastního přednesu ocitl se následkem bouřlivého útoku vkladatelů na filiálku žalované banky, jejímž byl dirigentem, v ohromném rozčilení a přepjetí nervů a následkem tohoto porušení duševního klidu byl teprve raněn mrtvicí. S úzkým vymezením pojmu »úraz« tak jak činí odvolací soud, nelze však souhlasiti. Odvolací soud, uvažuje o významu a dosahu pojmu »úraz« má zřejmě na mysli jen zranění, ať již vnější nebo vnitřní, jež bylo poškozenému přivoděno přímým vnějším působením síly fysické na příklad úderem, pádem, nárazem, střelou, s nimiž jest pravidelně spojena porucha tělesné integrity, přehlíží však, že takovýmto přímým vnějším popudem nemusí vždy býti jen síla fysická, nýbrž po případě také střet okolností, působících zhoubně na nervovou soustavu a vyvolávajících v lidském organismu vážné poruchy. Vnější popud nemusí tedy býti vždy somatický, nýbrž také psychický. Zda jest tomu tak v určitém případě, pokud se týče, zda není zhoubný účinek výsledkem nějaké dřívější, dotud skryté choroby, který by byl nastal i bez tohoto vnějšího psychického popudu, vymyká se posudku soudcovu; k tomu třeba vědomostí odborných. Pokud jde o výklad posledního odstavce §u 21 služebního řádu, možno vypočtení případů neštěstí pokládati jen potud za taxativní, pokud jde o »úraz«, zaviněný bankou a oslepnutí, třeba bankou nezaviněné. Jest tedy ovšem vyloučena jakákoliv nemoc, jež není úrazem nebo oslepnutím. Naproti tomu znění tohoto ustanovení slu-

žebního řádu nikterak nebrání, aby se za to nemělo, že i tu bylo pomýšleno na úraz v nynějším slova smyslu, tak jak pojem jeho šora byl vymezen. Odvolací soud, vycházející z odlišného právního názoru, co do pojmu »úraz«, nezabývá se okolnostmi svrchu uvedenými, nezjistil zejména podstatu choroby žalobcovy a její bezprostřední původ se zřetelem k celkovému jeho zdravotnímu stavu před ochrnutím, ač jen tím by byl dán spolehlivý podklad pro posouzení, možno-li mluvit vůbec o úrazu (neštěstí). Řízení zůstalo proto neúplným.

Čís. 5492.

I rekurs do usnesení soudu druhé stolice jest podati u příslušného soudu první stolice, třeba usnesení druhé stolice bylo doručeno tímto soudem přímo. Byl-li rekurs podán přímo u soudu druhé stolice, nelze odpočítati od lhůty dny poštovní dopravy.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1925, R II 190/25.)

Odvolací soud zamítl návrh vedlejší intervenientky na opravu (doplnění) odvolacího rozsudku. Do tohoto usnesení podala vedlejší intervenientka rekurs na Nejvyšší soud přímo u odvolacího soudu, jenž jej odmítl jako opožděný.

Nejvyšší soud zamítl rekurs do odmítacího usnesení.

Důvody:

Rekursu vedlejší intervenientky do usnesení odvolacího soudu ze dne 15. května 1925, jímž byl odmítnut jako opožděný její rekurs do usnesení odvolacího soudu, zamítajícího návrh vedlejší intervenientky na opravu, pokud se týče doplnění odvolacího rozsudku, nelze přiznati oprávnění. Jako jiné opravné prostředky na příklad odvolání (§ 465 odstavec první c. ř. s.) nebo dovolání (§ 505 odstavec první c. ř. s.) jest i rekursy a to i tehdy, jde-li o rekursy do usnesení soudu druhé stolice, podati u příslušného soudu první stolice (§ 520 c. ř. s. ve srovnání s §em 528 c. ř. s., dobrozdání Nejvyššího soudu k §u 520 c. ř. s.). I když tedy rekurs odvolacím soudem odmítnutý směřoval proti usnesení soudu druhé stolice a usnesení to bylo přímo tímto soudem rekurentce doručeno, bylo rekurs do tohoto usnesení podati u soudu prvního ve lhůtě 14 dnů (§ 521 c. ř. s.). Odmítnutý rekurs u prvního soudu ve lhůtě podán nebyl, nýbrž došel k tomuto soudu, byv mu postoupen odvolacím soudem, až po 14 dnech, tedy opožděně. Na věci ničeho nemění, že byl rekurs ve lhůtě 14 dní po doručení rekuresem napadeného usnesení dán na poštu a odeslán na odvolací soud. Tím nebylo vyhověno uvedenému již předpisu, že rekurs podati jest u příslušného soudu první stolice, to tím méně, ježto odvolací soud, ano šlo o spornou věc (§ 44 j. n. a contrario), nebyl povinen rekurs příslušnému soudu odstoupiti. Co se poštovní dopravy týče, nelze ji odpočítávati, neboť podle §u 89 org. zák. nevpočítává se do lhůt toliko poštovní doprava, která se koná na příslušný soud a kterou strana sama svým podáním způsobila, nikoli doprava, která se konala na soud nepřislušný a byla způsobena soudním cpatřením. Rekurentka neprávem poukazuje na to, že usnesení odvolacího soudu, do něhož si odmítnutým rekuresem stěžovala, bylo jí doru-